

ZİKR-İ NAZM-İ BEKAİ (Rahmetullahi Aleyh)

Tamâm oldu bu nazm Elhemdülillâh, Dahı hem vâlideyne rahmet eyle,
Hitam buldu, hidâyet kıldı Allah! Ehibbâ akrabâya izzet eyle!

Bu oldu kim sebep yârenler ile Husûsâ ehl-i Dareyn'de İlâhî,
İderdik sohbeti yârenler ile! Zaif ü bi-nevâ bendegâhî,

Okuduk çok Gaza-yı Mustafa'yı, Kamunun mağfiret eyle günâhın,
Dahî Ceng-i Aliyyül Murtaza'yı. Kamuya vir behişt içinde Câhın?

İhâta ide dünyayı penâhı, Tamâm oldu bu nazmında tevârih,
Gör andan necedür hükm-i ilâhî! Bekai söylesin Han'a dü tarih!

Tamâm olur mu bu nazmım, ol gün ey Nice ki Seydi Gazi tarih olsun,
Nazar iderse göz uciyle hünkâr yâr Hemân nazmım mecâzî târih olsun!

Vezîr-i Uzma Paşa sadr-ı âlî, Tamâm oldu kitâb Elhamdülillâh,
Mehemmed Paşa namı kadr-i âlî. İnâyet eyleye bizlere Allah!

İlâhî bu kulun isyânın affet, Okuyânı, dinleyeni, yâzanı, yâ düzeni
Zünûb u kasd-ı isyânını affet. Rahmetinle yarlıgagıl cümlesini yâ Gânî.

Bekai

Dânişmend-Nâme

Battal Gazi Destanı bölümünde açıkladığımız gibi, *Dânişmend-nâme* o destanın tam bir devamı ve benzeri gibidir. Ayrıca, Seyyid Battal Gazi için sıraladığımız sıfatlar, huylar, eylemler, karakter ölçüleri tıpatıp Melik Dânişmend Ahmet Gazi'de de mevcuttur.

Destanın konusunu teşkil eden menkıbelerde de hemen çok yakınlıklar, paraleller göze çarpar.

Ancak, bir fark düşünürsek, o da şudur: Battal Gazi'deki Anadolu'yu kuşatan Türk-Bizans, İslâm-Hristiyan mücadelesi, daha çok İstanbul etrafında, Rumlarla savaş hâllerinde halkalanır. *Dânişmend-nâme*'de ise mücadelenin coğrafi çevresi Kuzey Batı Anadolu ve Trabzon'dur. Savaşlar ise, daha çok Müslüman Türklerle Gürcüler, Ermeniler arasında geçer. Rum ve Bizanslılarla çatışma ve ilişkiler, elbet *Dânişmend-nâme*'de de mevcuttur ama Battal Gazi ve Sarı-Saltuk'taki gibi değildir.

Bunun sebebi, *Dânişmend-nâme*'nin çıkmış bulunduğu kahramanlık çevresinin, daha çok Malatya, Sivas, Amasya, Tokat, Niksar, Çorum, Osmancık dolayları da olmasıdır. Bilindiği gibi:

Bu destanın kahramanı Melik Ahmed Gazi, aynı zamanda, Kızılırmak-Yeşilirmak çevresine hükmeden, Pontus Rumları ve Gürcülerle devamlı savaşlar yapan yiğit Türk hükümdarıdır. Dânişmend Ahmed Gazi, Büyük Selçuklu Sultanı Melik

Şah'ın emirlerinden olup, 1085'te Anadolu'yu fethetmekle görevlendiren Oğuz akıncı beylerindendir. Nitekim, Sultan'ın buyruğunu yerine getirmiş, adı geçen bölge ve şehirlerde Dânişmendoğulları beyliğini kurmuştur. Türkiye'nin fethi ve İslâmlaşmasında Dânişmendî'lerin esass rolü vardır.

Yüksek kumandanlık vasıfları, Türk töresine bağlı İslâm ahlâkı, Melik Gazi'yi bir devlet kurucusu iken ayrıca destan kahramanı hâline getirmiştir. Demek ki, Dânişmend Ahmed Gazi'nin mücadele ve fetihleri esasta tarihî olaylar iken, Battal Gazi ve diğer destanlardan katılan, yeniden teşekkül eden rivayet ve menkıbelerle zenginleşip destan hâline gelmiştir. Bu sebeple adı geçen üç destan (Battal Dânişmend-Saltuk) arasında, en fazla tarihî unsur taşıyan ve en az (cin-peri gibi) masal motiflerini içine alan *Dânişmend-nâme*'dir.

Onu zamanla destan hâline getiren halk, şüphesiz ki, Battal Gazi ile onun aynı soya bağlanmasını istemiştir. Nitekim Dânişmend Gazi bu destanda *Seyyid Battal*'ın torunlarından olarak gösterilmiştir. Dolayısıyla o da Peygamberimizin sulbünden yani Seyyid sayılmıştır.

Destan'da, Battal Gazi gibi, Melik Ahmed Gazi'nin de yardımına daima Hz. Muhammed, Hızır, Bağdat Halifesi, İslâm büyükleri koşmaktadırlar. Fazladan olarak iki kahraman daha, rüyada ve gerçekte, Dânişmend'in yardımcısıdır. Bunlar, atası olan Seyyid Battal Gazi ile menkıbeleri Harizm ve Mâverâünnehir'de millî kahraman olarak yaşayan Ebû Müslim Horasanî'dir. Anlaşıyor ki, Türkistan ve Horasan ile Anadolu Oğuzları arasında, destan ve kültür alışverişi her tarihte devam etmiştir. (Bu konuda, Prof. Faruk Sümer'in *Oğuzlar* (1965, 1992) ve *"Safevî Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü"* 1976 adlı eserleri okunmalıdır.)

Dânişmend-nâme'nin Anadolu Selçuklu saraylarında dahi zevkle arandığı anlaşıyor ki, Melik İzzeddin Keykâvus bin Gıyasüddin, 1245'te Saltanat yazıcısı olan İbn-i A'lâ'ya, *Dânişmend-nâme*'yi edebî dille yeniden düzenlemesini emrediyor. Eser, Anadolu halkı arasında o kadar çok sevilmektedir ki ayrıca I. Murad Han da, Tokad Kalesi dizdarı Ârif Âli'ye onu yeniden yazmasını buyurmuştur. Ârif Âli 1360'ta eseri manzum ve mensur olarak 17 meclis hâlinde yeniden yazar. Tarihçi Mustafa Âli ise bu son eseri tarihî kaynak gibi kullanmıştır.

Aşağıya aldığımız metin, (*Büyük Türk Klâsikleri C. 2, s.290*) Dânişmend Malik Ahmed Gazi'nin ikisi de İslâmiyet'i sonradan kabul etmiş cenkçi kılığında kız olan iki savaşçı arkadaşı ile birlikte kalabalık Gürcü, Rum ve Ermenilerle olan bir savaşını anlatmaktadır. Ârif Âli'nin 1360'ta düzenlediği *Dânişmend-nâme*'den alınan bu bölüm, Dede Korkud üslûbuna benzer güzel Türkçesiyle dikkati çekmektedir.

Dânişmend-nâme'den Parçalar

(İstanbul Atatürk Kitaphî, Muallim Cevdet Bölümü 441)

(Yaprak 33b-39b)

"Gürcülerden Evkas adlı kâfir meydana girdi. Kılıç ile Melik'e hamle kıldı.

Melik anun hamlesin redd eyledi. Nevbet Melik'e değdi, hemândem bir nâ'ra urup eyitdi: "benâm-ı Hüdâ, benûr-ı pâk-i Muhammed Mustafâ" diyüp Evkas'a bir kılıç ile urdı kim eyer başına değin iki pâre kıldı. Gürcülerden figan kopdı. Anı görüp cümle kâfirleri bir kezden hamle kıldılar. Melik Dânişmend bir nâ'ra eyle urdı kim tamâmet kâfir çerisi serâsime oldılar. Melik ejdehâ gibi.. bir sâatde yidi yüz kâfiri kılıçdan geçürdi. Andan Nastor çerisine hamle kıldı. Bu yana *Artuhi ve Efrumiye* dahı kâfirleri hazân gibi yire dökerlerdi. Ceng arasında iken Nastor, Rûm çerisine işâret kıldı. Kendüler on kuyu vardı her kuyuya on kâfir gizlendiler ki Melik'i katl ideler.

Bu yana Şettât ve Râmîn geldüğine kâfirler şâd oldılar...Çünkim Melik ol çeri-den ayrıldı, gördi kim Şettât kurtulmuş, çeriye uruşa havâle kılurdu. Melik, Artuhi'den sordı kim "Şol Şettât değül mi" didi. Artuhi eyitdi "beli, oldur". Andan Melik bir nâ'ra urup eyitdi: "Yâ melûn nice kurtuldun?" Şettât eyitdi: "Nâr-ı nur kurtardı." Melik eyitdi: "Yöri ben seni buluram." didi.

Melik andan geçdi, ribâta irdiler. Gördiler kim ribât kapısı açuk. Harkil-i zâhid ve şâirleri şehid olmuşlar. Melik katı melûl oldı. Andan ol şühedânun namâzın kıldılar. Defn idüp rûhlarına duâ kıldılar. Bu hâle hayli perişân oldılar.

Çün Melik namâzdan fâriğ oldı, geldi Artuhi'yi uyardı. Deyr içine girüp dört bucağı aradılar. Hiç eser bulmadılar. Nâgâh bir köşeden ağsırmak âvâzı geldi.

Melik ve Artuhi ol araya gelüp nitekim istediler bulmadılar. Artuhi eyitdi: "Meğer taşraya çeri geldi ola" didi. Derhâl şem' yakdı kim taşra çıkâ. Nâgâh bir ağzı açuk kuyu görindi. İlerü varup içerüye nazar kıldı. Gördi kim pürsilâh on kişi durur. Melik Dânişmend'e derhâl haber virdi.

Melik buyurdu, odun getürüp buları oda yandurular. İhtiyâtları dahı ziyâde olup dört köşeyi aramağa başladılar. Kangı kuyuya geldiler ise onar âdem bulup yandurdılar.

Ak karadan şâdilik gussadan seçildi, Nastor Şettât katına geldi, "İmdi berâber yöriyelüm" didi. Buyurdu. Alemler, sancaklar götürdiler.

Bu yanadan *Melik ve Artuhi ve Efrumiye* dahı süvâr olup çeriye karşı durdılar. Nastor anları gördi. Nâgâh Artuhi meydâna girdi. Er diledi. Çağırdı kim: "İy melûnlar! Ne kim yavuz endişe itdünüz ise yine kendü başunuza uğradı. Bu gice ol yüz kişiyle Medâris-i laâni oda yakduk" didi. Andan eyitdi kim: "Benem Artuhî! Melik Dânişmend'ün kulu. Her kimün arzûsı var ise meydana gelsün!" didi.

Meğer Medâris'ün, Argumiye *adlu* bir kardaşı vardı, yavuz heybetlü er idi. Meydâna girdi, süngüsün eline alup Artuhi'ye hamle kıldı. Artuhi kalkanla laînün süngüsün reddeyledi. Andan kılıcın ve gürzin dahı savdı. Bu kez nevbet Artuhi'ye değdi. Ol melûn Artuhi'nün üç hamlesin savdı. Âhir lâîn kakıdı. Yine kılıç ile Artuhi'yi çaldı, yine almadı. Ol kadar çalışdılar ki biribirine zafer bulmadılar. Âhir biribirinün kemerin tutdılar. Yine biribirin almadılar. Âhir atlardan indiler. Atları durmadı, kaçdı. Efrumiye anı görüp ağladı.

Melik eyitdi: "Yâ Efrumiye! Sen anı kayurma kim Hak Teâlâ anun muînidür"

didi. Bu yana Artuhî "Yâ Allâh!" diyüp Argumiye'yi götürdi, başı üstine çevürdi, dahı eyitdi kim: "Benâm-ı Hudâ benûr-ı pâk-i Muhammed Mustafa" diyüp yire urdu.

Bu yana Nastor, Şuzî'tin öldüğün bildi. Kendü cânından ümidin kesdi. Buyurdu küs-ı harbî urdular. Bir kezden çeri hamle kıldılar. Ol üç serveri ortaya aldılar. Çeri arasında Melik Dânişmend arslan gibi anrar-ıdı. Artuhî seyl gibi çağlardı. Efrumiye yil gibi eserdı. Şöyle çalışdılar ki başlar kesdiler, kanlar dökdiler, sineler sökdiler. Feryâd ve figan kâfir çerisinden kopdı. Giceye degin ceng itdiler.

Ahşama karîb nâgâh toz belürdi. Toz yarıldı, içinde alemler sancaklar çıkdı. Elli bin er ile Ermen sultânı Mihrân lâîn irişdi. Nastor'a haber oldu. Sevindiler.

Andan ol iki çeri yirlü yirine vardılar. Çünkim ahşam oldu; ol üç server girü ribâta vardılar. Bu yana Nastor ve Şettât- Mihrân'a istikbâl idüp Melik'den ve Artuhî'den şikâyet itdiler. Mihrân dâvâ kıldı kim ırte anlardan damar getüreyim. "Eğer öyle itmezsem Nânnûr bana hasım olsun" didi. Andan zehr-i mâr yimeğemeşgul oldular. Andan beş yüz er karavula bindiler. Bu yanadan ol üç server tamâm yidiler.

Ol gice Efrumiye ribât kapusına çıkup nöbet sakladı. Gördi ki karşudan çeri belürdi. Ribâta karşı durdılar. Efrumiye ilerü vardı. Beglerinün adın sordı. Eyitdiler ki Manul'dür. Efrumiye eyitdi: "Benem şâh Şettât kızı" diyince Manul ilerü geldi.

Efrumiye ana eyitdi: "Yâ Manul Melik Dânişmend katından kaçdum, yine siz zün yanınıza varuram ol şart ile kim benüm kasdum itmeyesiz" didi. Çün Manul bunu işidüp şâd oldu, sonra şâdlığı yâd oldu.

Pes bu haberi iki kişi ile Nastor'a andan eyitdi: "İy Manul! Sen yalunuz gel kim Melik'i ve Artuhî'yi katl idelüm" didi. Manul bu sözi gerçek sanup ikisi Ribât'a yalın geldiler. Lâîn gafil iken Efrumiye çüst Manul'i tığ ile çaldı. Manul elin karşu virdi. Lâînün eli yire düşdi. Diledi kim kaçsın. Kâfirler irişüp derhâl Efrumiye'yi ortaya aldılar.

Bânû-yı cihân cenge başladı. Bu yana Nastor, Şettât anun ahvâlin bilüp melûl oldılar. Kâfirler donuz gibi anrar-ıdı. Efrumiye yalunuz ceng iderdi.

Bu yana Melik Dânişmend çeri âvâzın işidüp Artuhî'yi uyardı. Tiz silâhların ginyinüp taşra çıkdılar. Gördiler kim çeri ribât kapusına gelmiş. Derhâl bunlar dahı nâ'ra urup çeriye Efrumiye üstinden giderdiler. Sabâha dek çok kâfirler kırdılar. Sabâh yakın idi. Melik Dânişmend, Nastor kalbgâhına irüp perâkende kıldı. Çeri kaçup hayme arasına girdiler.

Açıklama

Benâm-ı Hudâ, benûr-ı pâk-i Muhammed: Allah adına ve Muhammed'in temiz nuru için. - *Artuhî ve Efrumiye*: Melik Ahmed Gazi'nin, Hristiyanlıktan döndürdüğü iki eşsiz Gürcü cenk arkadaşı. Efrumiye'nin cengâver kılığında bir yiğit kız olduğu destandaki "Şâh Şettât Kızı" ve "Bânû-yı Cihân" deyişlerinden anlaşılmak-

tadır. *Nastor*, *Şettât*, *Râmin*, *Medâris*, *Argumiye*, *Ermen Sultanı Mihran*, *Manuel*: Gürcü, Ermeni ve Rum düşman beyleri. - *Nannûr*: Bir mabut (put)ları olsa gerektir. *beli*: evet. - *deyr*: kilise. - *ağsırmak âvazı*: aksırık sesi. - *şem*: mum. - "*Şadîlik gussadan... seçildi*": sevinç kederden ayırdedildi. - *süvar olmak*: bir hayvana binmek. - *yavuz endişe*: kötü düşünce, fesatlık. - *kakımak*: kızmak, öfkelenmek. - *lâ-in*: lanetli, melun. - *kayurma*: kaygılanma. - *mûinidür*: yardımcısıdır. - *kûs-ı Harb*: büyük savaş davulu. - *ahşama karîb, nâgâh*: akşama yakın, birdenbire... - *istikbal etmek*: karşılamak. - *zehr-i mâr*: yılan zehiri. - *karavul*: nöbetçi, gözcü., üç server: üç bey. - *ribât*: han, dergâh, binâ. - *çüst*: çabuk. - *perakende*: darmadağınık.

Dânişmend-nâme'de manzum bölüm

Sultan I.Murad'ın emri üzerine, Totad Kalesi dizdânı Ârif Ali'nin *Dânişmend-nâme*'yi yeniden nesir nazım karışık olarak yazdığını biliyoruz.

Aşağıdaki manzum bölümde Dânişmend Ahmed Gazi'nin ordusunda, "İslâm çerisi" arasında, şeyh ve dervişlerin de "Alp-eren" olarak yer aldıkları... Ayrıca bunların nasıl sıralandıkları, kıyafetleri, bir ellerinde bayrak, dillerinde ise Âlla-h'ın zikri bulunduğu hâlde nasıl yürüdükleri, özellikle bu çenklerin "İslâmî mahiyeti" anlatılmaktadır. Bu şiir, ayrıca Ârif Ali'nin güçlü bir şair olduğunu da isbatlamaktadır:

Çü subh zemin ü âsmanı
Güneş nûruna gark etti cihânı
Çü dağlar başı altın tac urındı
Kamu sahrâ sarı dîbâc bürindi

...

Yine İslâm çerisi durmuş idi
Ata binüp yarağın görmüş idi
Gaziler kamu işlerin kıluplar
İşit nicesi dizildi alplar
Pes evvel yürüdi Seyyid-i sâdât
Meşayih-zâde vü ehl-i seâdat
Dahî bürehne ser-ü-pâ nice derviş
Yürüdi anlarımla yâd ü biliş
Başı altın alemler ellerinde
Huda'nın zikri her dem dillerinde
Bu âyet yazılıdır her alemde:
Ki gören okuyan ola selemde
Ebû İshak'ın idi ol âlemler
İşit altunla ne yazmış kalemler
Pes okı sen dahî "Naşrun min-Allah"
Ki nusret vire müminlere Allah

11. yüzyılda İç Anadolu'da Bizans'a karşı yaptığı fetihlerle şöhret bulan Danişmend Gazi'nin adı etrafında teşekkül etmiş fetih menkıbelerinden oluşan destani roman niteliğinde bir eserdir.

Danişmendnâme de Battalnâme gibi İslâm'ın cihad ve gaza örgüsüne dayalı olarak meydana getirilmiştir. Bu bakımdan iki eser arasında sıkı bir bağlantı bulunmaktadır. Bu sıkı ilişki yüzünden Danişmendname'yi Battalnâme'nin devamı olarak kabul edenler bile olmuştur.

Danişmendnâme, Anadolu Selçuklu hükümdarı II. İzzeddin Keykâvus'un emriyle, münşilerden İbn Âlâ tarafından 642 (1245) yılında, gaziler arasında dolaşan menkıbelerin derlenmesi sonucu meydana getirilmiştir. Ne var ki, bu ilk yazılıştan bugüne hiçbir nüsha ulaşmamıştır. Ancak İbn Âlâ'nın bu eseri, daha sonra Tokat Kalesi dizdari (kale bekçisi) Arif Ali tarafından manzum ve mensur olarak yeniden kaleme alınmıştır. Bu ikinci yazılış konusunda kesin bir tarih belli değilse de, araştırmacıların çoğu II. Murad devrinde (1421-1451) kaleme alındığı konusunda birleşirler. Bugün mevcut nüshaların hepsi Arif Ali'nin yazdığı nüshayı aksettirmektedir. Bunun yurt içi ve yurt dışı kütüphanelerinde pek çok nüshası bulunmaktadır.

Yazıldığı ilk şekillerde günümüze ulaşmayan bu eserler yanında, Selçuklular döneminden günümüze ulaşmış eserler de bulunmaktadır. Bunlar daha ziyade ahlâki-dini nitelikli, halka dini konuları anlatmak amacıyla yazılmış öğretici nitelikteki eserler ile, **Mevlânâ**, Ahmed Fakih, Sultan Veled, Şeyyad Hamza, **Hoca Dehhâni**, ve **Yunus Emre**'ye ait olan şairlerdir.

Danişmendname;

Anadolu'nun Müslüman-Türklerin hakimiyetine girmesi hakkında yazılmış halk destanı. Danişmend Gazi ve Melik Gazi'nin kahramanlıklarını, gazalarını anlatan, **Battalname** tarzında yazılmış olan Danişmendname'nin ne zaman ve kimin tarafından yazıldığı kesin olarak bilinmemektedir.

Eser ilkönce Anadolu Selçuklu Sultanı İkinci İzzeddin Keykavus'un emriyle İbn-i Âlâ tarafından derlendi. İbn-i Âlâ halk arasındaki rivayetlerin doğrularını toplayıp, Danişmendname'yi yazdı. Hikaye edilen vak'alarla adı geçen kahramanların tarihten alınmış olması ve coğrafi isimlerin Anadolu'ya uygunluğu, eserin Türk edebiyatında uzun süre tarih kitabı gibi kabul edilmesine sebep oldu. Osmanlı Hükümdarı Sultan İkinci Murad'ın emriyle Tokat Dizdari Arif Ali, Danişmendname'yi Türkçe olarak aralarında manzum parçaların da bulunduğu bir nesir diliyle 17 bölüm halinde yazdı.

Danişmendname'nin konusu özetle şöyledir: Peygamber efendimizin hicretinden 360 sene sonra, Battal Gazinin torunlarından Melik Ahmed Danişmend, halifeden izin alarak, birçok beyle birlikte Anadolu'da fetihlere başlar. Uzun bir zamandır harab olan Sivas'ı mamur hale getirerek buraya yerleşir. Burada mücahidleri ikiye ayırır. Turasan idaresindeki mücahidler İstanbul üzerine giderler. Fakat Alemdağ önlerinde şehid olurlar. Melik Ahmed Danişmend ise Sivas'tan Karadeniz'e kadar olan bölgeyi fethetmeyi kararlaştırır. Artuhi isminde bir Hristiyanın Müslüman olmasına vesile olur ve onu yanından ayırmaz. Tokat, Zile, Amasya, Çorum ve Niksar bölgelerini fethederek halkı Müslüman olmaya davet eder.

Halkın büyük bir kısmı İslamiyeti seve seve kabul eder. Ancak bir müddet sonra Niksarlılar dinden çıkarak

bölgedeki birçok Müslümanı öldürürler. Danişmend Gazi, Niksar'ı tekrar alarak Canik'e doğru yola çıkar. Fakat yolda pusuya düşürülerek şehid edilir. Vasiyeti üzerine Niksar Kalesi karşısında bir yere defnedilir.

Danişmend Gazinin şehid edilmesinden sonra Hristiyanlar kaybettikleri yerleri tekrar alırlar. Danişmend Gazinin oğlu Melik Gazi Bağdat'a giderek halifenin huzuruna çıkar. Babasının fethettiği yerleri Hristiyanlardan tekrar alır. Niksar'a babasının mezarının üzerine bir türbe yaptırır. Melik Gazinin fetihlerini Anadolu Selçukluları hakimiyetine bağlayan destanda olaylar birbiri arkasına devam ettirilerek anlatılır.

Battalname'nin bir devamı olarak kabul edilen bu eserde münacaatlar, Allah'a sığınıp yardım dilekleri, Hızır aleyhisselamin görünüp yaraları iyileştirmesi, bazı Hristiyanların rüyalarında Peygamber efendimizi görerek Müslüman olmaları, kimi Hristiyan kızlarının mücahidlerle evlenmeleri gibi dini motifler yanında tarihi ve efsanevi unsurlar da çoktur. Eserin son bölümü bir sonsözden ibarettir. Yazar burada dünyanın faniliğinden bahsederken dini ve ahlaki nasihatler verir. Danişmendname'de tarihi, masallaştıran ve pekçok vak'a için yanında tarihe ışık tutan parçalar da vardır. Eserde gazalara kimlerin hangi sıra ile katıldıkları belirtilmekte, özellikle başı açık, yalın ayak harb eden dervişlerin küffar ile yapılacak gazaya yürüyüşleri hakkında bilgi verilmektedir.

Danişmendname'nin kahramanı olan Melik Danişmend Gazi, Battal Gaziye benzeyen bir kişi olup, bilgili, dindar ve usta bir kumandandır. Bir kılış darbesiyle, düşman askarının başını ve vücudunu oturduğu atın eğer kayışına kadar ikiye böler. Muharebe esnasında attığı naralarla koca bir orduyu dağıtır.

Halk şairleri tarafından bu tür eserlerin nazmında çok kullanılan "Mefailün mefailün faulün" vezninde ve o devir halkının kolay anlayabileceği dille söylemiş ve yazılmış olan Danişmendname, tarihçiler için kaynak eserlerden sayılmıştır. Osmanlı tarihçileri devirlerinin tarih zevkine uygun buldukları bu eserden bir tarih kaynağı olarak faydalandılar. On beşinci yüzyılda yaşayan arif Ali yazdığı Danişmendnâme tarihini anlatan Mirkat-ül-Cihad adlı eserinde Danişmendname'den çok faydalandı. Anadolu'da birçok yazması bulunan eserin bir nüshası da Paris Milli Kütüphanesinde. İstanbul'da Millet Kütüphanesi Ali Emiri Bölümü (Tarih Nu: 571) ile Belediye (İnkılap) Kütüphanesi Muallim Cevdet Bölümü (Nu: K.441)nde birer nüshası daha vardır. Eser, 1960 senesinde batı dillerine tercüme edilerek La Geste de Melik Danişmend, Etude Critique Danişmendname adı altında yayımlandı. Eser üzerinde son ilmi çalışma Irène Melikof tarafından yapılmış ve La Geste Melik Danişmend Tome I, Edition Critique Tome II adı ile iki cilt halinde yayımlanmıştır.

Kaynak: Rehber Ansiklopedisi

Dânişmendnâme'nin incelemesi [değiştir]

Dânişmend Gazi Destanı'nın yazılışını üç aşamada incelemek gerekmektedir. Eser, üç ayrı müellif tarafından farklı yüzyıllarda kaleme alınmıştır. İlk olarak, Mevlânâ İbn-i Ala tarafından II. İzzeddin Keykavus zamanında, yine onun emriyle H.642/M.1244-45 tarihinde te'lif edildiği tahmin edilmektedir. Bugün elimizde bulunan Dânişmend Gazi Destanı

nüshaları, Tokat Kalesi dizdarı Arif Ali tarafından, Mevlânâ İbn-i Alâ'nın telif ettiği eser yeniden kaleme alınarak vücut bulmuştur. İkinci konusunda da kesin bir tarih yoktur. Ancak birçok araştırmacı H.762/M.1360-61 tarihinde, yani I. Murat devrinde kaleme alındığı konusunda birleşir. Eserin üçüncü safhası ise XVI. yüzyıl tarihçilerinde Şen Gelibolulu Mustafa Ali'nin Mirkatü'l-cihâd'ıdır. Gelibolulu, adı geçen eserini, Arif Ali'nin kaleme aldığı Dânişmend Gazi Destanı'nın nüshalarından birini esas alarak yazmıştır.

Hem tarihi olayların hem de metinlerin yazıya geçirilişi açısından Dânişmend Gazi Destanı, Battal Gazi Destanı ve Saltık Gazi Destanı zincirinin ikinci halkasını oluşturur. Dânişmend Gazi Destanı, Battal Gazi Destanı'nın tamam olduğunu, Battal Gazi ve gaza arkadaşlarının ebediyete intikal ettiğini bildiren cümlelerle başlar.

Eserin şimdiye kadar on dokuz nüshası tespit edilmiştir. Arif Ali'nin kaleme aldığı Dânişmend Gazi Destanı Oğuzcanın Anadolu'da hakim duruma geçtiği yıllarda yazılmıştır ve oldukça sadedir.

Dânişmend Gazi Destanı, on yedi meclisten oluşan büyük bir eserdir. Eserde bulunan meclisler müstakil olmakla beraber birbirinin devamı niteliğindedir. Yani konular hep birbirini takip etmektedir ve meclislerin tamamı bir bütünü oluşturmaktadır. Baştan sona kadar nazım-nesir iç içe olan eser, bu yönüyle incelendiğinde türünün diğer örnekleri olan Battal Gazi Destanı ve Saltık Gazi Destanı'ndan farklılık gösterir.

Başta Paris olmak üzere, eserin bazı nüshaları Dânişmend Gazi'nin Malatya'dan fetihler yapmak için çıkış tarihini, hicrî 360 yılı, Recep ayının bir Cuma günü olarak gösterir. Bu, miladi takvimde 971 yılına rastlar. Bu tarihte Malatya'dan Türklerin sefere ordu çıkaracak kadar nüfusa sahip olmadığı aşikârdır. Bu yanlışlık Muallim Cevdet ve diğer bazı nüshalarda gün ve ay aynı olmakla beraber hicrî 460 olarak düzeltilmiştir. Bu tarih ise Miladi takvimde 1068 yılına rastlamaktadır. Bu, İbn-i Ala ve Arif Ali'nin yazdığı eserlerde de 460 geçtiğini düşündürmektedir. 1068 tarihi gerçeklere de uymaktadır. Bundan sonra destanda hiç tarih geçmez. Ancak eserde zaman, vak'a ve mekân ilişkileri müellif tarafından ustalıkla gösterilmiştir. Bu ilişkiler iyi bir incelemeye tâbi tutulduğunda zaman ve tarihlerin gerçeğe uyup uymadığı konusunda araştırma yapılabilir.

Eserin sonunda, Selçuklular'ın tahtında Sultan Rükneddin'in bulunduğu kaydedilmiştir. Bu da tarih olarak 1262 ile 1266 yılları arasına rastlamaktadır. Dolayısıyla destan yaklaşık 200 yıllık bir dönemi içermektedir.

Dânişmend Gazi Destanı'nda olayların geçtiği rivayet edilen mekânların tamamının gerçek olduğu söylenebilir. Diğer Anadolu destanları Battal Gazi Destanı ve Saltık Gazi Destanı'nda olduğu gibi efsane ve masal ülkelerine ya da mekânlarına rastlanmaz. Yer isimleri incelendiğinde olayların tamamının Anadolu'da geçtiği görülür ve büyük bir kısmı da tarihi olaylarla uyumludur. Malatya'dan fetihler yapmak için harekete geçen Türk ordusu; Kayseri, Ankara ve Kastamonu çizgisinin kuzeyinde kalan ve Karadeniz'e kadar olan kısmı fetheder. Destanda bu bölge içerisinde bulunan şehirleri ve diğer bazı yerleri eski ve yeni isimlerle kaydetmekle ve günümüze ulaştırmıştır. Bu coğrafya içinde kalan Sivas, Tokat (Dükiyye), Kayseri (Kayseriyye), Kastamonu (Kastamonuyye veya İsneboluyye), Bolu (Boluyye), Çorum (Yankoniyye), Gömenek (Sisiyye), Amasya (Amasiyye ve Haraşna), Canik, Osmancık (Eflanus), Ankara (Engüriyye veya Ma'muriyye), Gümüşhacıköy (Gümüş şehri), Niksar (Harsanosuyye), Karahisar, Zile (Karkariyye), Turhal (Kaşan), Malatya (Malatiyye), Çankırı (Mankuriyye), Sinop (Sinobiyye), Samsun (Samiyye), Anadolu (Rum) bizzat hâdiselerin geçtikleri yer veya yerler olarak defalarca zikredilir. Bu coğrafya dışında kalan İstanbul (Kostantiniyye)'un zaman zaman zikredilmesi, buranın Türkler tarafından fethedilmesi hayalinin tarihi seyrinin bir parçasıdır.

Zaman zaman daha da ayrıntıya inilerek bu şehirler içinde bulunan ve olayların geçtiği yerlerdeki kale, ve köylerin isimlerini verir. Özellikle Tokat ve Tokat'a yakın olan yerlerde olan olaylar anlatılırken çok ayrıntıya inilir ve mekânların tasvirlerini yapar. Yalnızca

Tokat'a mahsus bu ayrıntıyı müellifin bu bölgeden olmasına veya buraları iyi tanmasına bağlamaktayız. Ayrıca bu bölgede bulunan akarsuları, dolayısıyla Kızılırmak ve Yeşilırmak'ı eski ve yeni isimleriyle zikreder. Horasan, Bağdat, Halep ve Şam ise Türklerin ilişki içerisinde bulunduğu mekânlardır...

İ. Hâmi Danişmend

gini seğerlerdi. Yenigeriler arasında sefere gitmeyerek ulufe ile medreseye devam edip icazet alanlar, müderris ve kadı olanlar da vardı.

Ulema kıyafetinde olan adamlara da dânişmend denmiştir.

DANIŞMEND, İsmail Hâmi. Tarihçi, yazar, şair. (Merzifon 1889-İstanbul 1967). Orta tahsilini Beyrut'ta, Yüksek tahsilini Paris Collège de France'da tamamladı. Maliye Meslek Mektebi, Edebiyat Fakültesi ve Mülkiye Mektebi'nde dinler tarihi, siyasi ve medenî tarih okuttu (1912-1914). Bağdat Hukuk Mektebi müdürlüğünde bulundu (1918). Sivas kongresine İstanbul delegesi olarak katıldı. *Memleket* gazetesini kurdu. *Hâkimiyet-i milliye* ve *İrade-i milliye* gazetelerindeki yazılarıyla Milli Mücadele'yi destekledi. Cumhuriyet'ten sonra, İstanbul'a yerleşti, resmi bir görev almadan ilmi çalışmalarda bulundu. Türk ve İslâm tarihini, vesikalara dayanarak ve Türkçü bir ana fikre bağlı olarak inceledi. Onun çok güçlü bir yönü de şairliğidir. Râbia Hatun takma adıyla yazdığı birer kıt'adan ibaret şiirleri uzun yıllar elden ele dolaşarak okuyucuların hayranlığını kazandı. Bu şiirlerde derin, romantik bir aşk duygusu Azeri şivesine yakın bir söyleyişle ifade edilmiştir. Tarih, lügat, tercüme ve şiir türlerinde otuzdan fazla eseri vardır. En önemlileri: *Türkçe-Osmanlıca - Fransızca sözlük* (1935), *Türklerle Hind - Avrupalıların menşe birliği* (2 C. 1935-1936), *Tarih ve coğrafyaya ait değişik isimler lügati* (1937), *Destan ve divan edebiyatlarında İstanbul sevgisi* (1941), *Ali Süavi'nin Türkçülüğü* (1942), *İzahlı Osmanlı tarihi kronolojisi* (4 C. 1947-1955), *İstanbul fethinin insanî ve medenî kıymeti* (1953), *Fransızca - Türkçe resimli büyük dil klavuzu* (2 C. 1954), *Baltacı'nın Prut zaferi* (1955), *Türkiyat ve İslâmiyet tetkikleri külliyesi* (1956), *Türk ırkı niçin müslüman olmuştur* (1959), *Garb menbalarına göre, garb medeniyetinin menbai olan İslâm medeniyeti* (1961), *Sadrazam Tevfik Paşa'nın dosyasındaki resmi ve hususî vesikalara göre 31 Mart vakası* (1961), *Râbia Hatun şiirleri* * (1961), *Garb menbalarına göre eski Türk demokrasisi* (1964), *Türklük meseleleri* (1966), *Tarihi meseleler ve menkabeler lügati* (1966), *Garp ilminin Kur'an-ı Kerim hayranlığı* (1967), *Sümer-Türk birliği* (2 C. 1967).

Dânişmendân-ı Azerbaycan. Hal tercümeleri

için müracaat kitabı (Mehemmed A Terbiyet, Tahran 1935). Farsça yazılmış olan eserde Azerbaycan'da yetişmiş ünlü simalar hakkında kısa ve öz malumata şahıs adlarına göre alfabetik bir sıra takip edilerek verilmiştir. Binden fazla şahıs ele alınmış, bazı maddelerde meharlar belirtilmiş bazan da bahsedilen şahısların örnekler sunulmuştur. Daha önce yazılmış tezkire ve müracaat kitaplarındaki Azeri şahsiyetleri ile ilgili malumatın hulâsa edilmesi ve yanlışlıkları düzeltilmesi bakımından, mezkur şahıs için önemli bir müracaat eseridir. Kola anlaşılır bir dili vardır.

Dânişmendnâme. Anadolu'nun Türkler açılmasını anlatan destan. Battal Gazi soyundan olan Melik Dânişmend Ahme Gazi'nin (?-1104) şahsı etrafında Anadolu'daki Türk-Bizans savaşlarını destanî şekilde dile getirmek üzere, Cenâbi'ye göre Tokatlı Hasan b. Ali'nin, Âli'ye göre de Selçuk sultanı Melik İzzeddin Keykâvus b. Gıyaseddin'in emriyle münşisi İbni Âlâ tarafından H. 643 (M. 1245/46) yılında yazılmıştır. Eser daha sonra H. 762 (M. 1360, Kâtib Çelebi'ye göre H. 763, M. 1361) yılında Tokat kalesi dizdarı Ârif Ali tarafından için manzum parçalar da katılmak suretiyle yeniden yazılmıştır. F. Köprülü, *Anadolu Selçukluları tarihinin yerli kaynakları* adlı makalesinde (*Belleten* - VII/2' 1943, sf. 425 v.d.) eserin yeniden yazılışının II. Murad zamanında olabileceğini ileri sürer.

XVI a. tarihçisi Gelibolulu Âli, bu eseri yeniden kaleme alarak *Mirkadûl-cihâd* adını vermiştir. (Yaz. İstanbul Mille Ktp., Raşid Ef. Böl. Nu. 678 ve TS. E Ktp. Nu. 364). Hicretten 360 yıl sonraya 100 yıl ilâve edilmek suretiyle Selçuklu lar fûtuhatı devri içine sıkıştırılmak istenerek yazılan Dânişmendnâme'nin tarihi hakikat ile ilgisi olmadığı, 934 sene sinden beri Müslümanların elinden çıkmış olan Malatya şehrinde böyle bir gazdardusunun çıkmasına ve Dânişmend'in bu şehir ümerasından biri olmasına imkân bulunmadığı bazı tarihçilerimiz tarafından ileri sürülmüştür. Tarih bakımından pek değeri olmayan eser, yerli ve yabancı tarihçiler (P. Casanova, Mordmann, Cenâbî, Âli, Karamanî, Kâtib Çelebi, Münecceimbaşı ve Hazarfen Hüseyin tarafından kaynak eser olarak düşünülmüş ve yapılan bazı nakillerle tarihi hatırlatılmıştır. Bunun yanında destan da tarihi masallaştıran veya tarihe şık

n parçalar da vardır. Eseri inceleyen . Boratav ile M.H. Yınanç, Malatya-Arap emiri Ömer b. Ubeydullahissü-i'ye ait olan efsanenin Türkleştirilmiş i olduğunu kabul etmişlerdir. XII. la Malatya bölgesini açan Türkler, alarını hikâye ederken dini duyguların Arap gazilerinin tesiri altında kalmış- ve şahıs isimlerini de değiştirmişler-

Bunlara rağmen destan, Müslüman klerin kahramanlıklarını anlatması, ıgat ve fedakârlık duygularını, dini ıçlardaki bütünlüklerini, dervişlerin ilerle savaşa katılmalarını aksettirme- akımından kıymet taşımaktadır.

ik Dânişmend'in milliyeti meselesin-

Dânişmend Gazi mensuplarınca 740 ya 731) ta Bizanslılar ile yapılan bir aшта ölen Battal Gazi'nin neslinden liği ve adının da Ahmed olduğu söy- nektedir. Niketas, Urfalı Mathieu ve I. a. Ermeni tarihçisi Vardan onun n Ermeni olduğunu kaydederler. III. a. Ermeni tarihçisi Çamiçyan ise n bir Ermeni prensi olduğunu, Ruın- n baskısına dayanamayarak İran'a ıp Müslüman olduğunu belirtir. Asıl un Muhammed ve Sultan Alpaslan'ın rleri arasında bulunduğu, Malazgirt aşından sonra kendisine Kayseri, Si- , Tokat, Niksar ve Amasya şehir ve alisinin verildiği, Anadolu fatihi Sul- Süleyman b. Kutulmuş'un dayısı ol- u rivayetleri de vardır.

nişmendnâme'nin konusu özet olarak ledir: Hz. Peygamber'in hicretinden yıl sonra (M. 970), Battal Gazi'nin nlarından Melik Ahmed Dânişmend, dat halifesinden aldığı izin üzerine yetinde Sultan Durasan (Turasan), uldur Çaka, Kara-Togan, Hasan, Sü- nan b. Nu'man, Eyyub b. Yunus ve a-Tigin ile Malatya'dan kalkıp Rum- üzerine cenge, Anadolu illerini fethe r. Uzun süreden beri harap bir halde unan Sivas'ı tamir ettirerek yerleşir.

ada askerlerini ikiye ayırır. Durasan mücahitleri İstanbul üzerine giderse Alemdağ'ına kadar gelip burada şehit lar. Melik Dânişmend ise Sivas'tan adeniz'e kadar olan bölgeyi fethetmeye ar verir. Artuhi adında birini Müs- an ederek onunla samimi bir dostluk ar, yanından ayırmaz. Bir çok savaşı- lan sonra Tokat'ı alarak halkını Müs- an yapar, burayı da kendisine hare- merkezi seçer. Bundan sonra çeşitli iş ve maceralar sonunda Zile, Amas- Çorum, Niksar bölgelerini feth ile

halkını Müslüman yapar.

Daha sonra, Niksarlılar dinden çıkarak Müslümanları öldürürler. Dânişmend - Gazi, Niksar'ı tekrar alır. Canik'e doğru sefere çıkar, ancak yolda pusuya düşürü- lerek öldürülür ve vasiyeti üzerine Nik- sar Kalesi karşısında bir yere gömülür. Dânişmend Gazi'nin ölümünden sonra Hristiyanlar fethedilen bölgeleri tekrar alırlar. Melik Dânişmend'in oğlu Gazi Bey/Melik Gazi (Öl. 528/1134) Bağdat'a giderek Halife'ye varır. Halife onu Sel- çuklu sultanı Süleyman Şah'ın kızkar- deşi ile evlendirir ve onun başkomutanı yaptırır. Gazi Bey, Anadolu'yu fetihle görevlendirilen Süleyman Şah'ın yanın- da babasının fethettiği bölgeleri Hristi- yanların elinden geri alır. Niksar'da ba- bası için bir türbe ve tekke yaptırır.

Melik Dânişmend'in ölümüyle biten ve oğlu Gazi Bey'e ait hadiseleri de kısaca özetleyen destan, bundan sonra Gazi Bey'in oğlu Yağı Basan'ın hâkim olduğu ve daha sonra Kutbeddin, Rükneddin ve Sultan Gıyaseddin'in tahta geçtiklerini söyleyerek Dânişmend Gazi fütuhatını Anadolu Selçuklularının hâkimiyetine bağlar. Destan, bütün olayları birbiri ar- kasına devam ettirerek anlatır.

Melik Dânişmend, Battal Gazi'nin ben- zeri bir kişidir. Dindar, bilgili ve usta bir harp tatbikçisidir. Bir kılıç darbesiyle, bir düşman kahramanını başından, o- turduğu atın eğer kayışına kadar ikiye böler, savaşırken attığı naralarla koca bir orduyu dağıtır.

Battalnâme'nin devamı olarak da düşü- nülen eser ona göre daha küçük, daha az olaylı, daha basit fakat daha mahallidir. Destanda dinî, suizli münacatlar, Allah'a sığınıp yardım dilekleri, Hızır'ın görünüp yaraları iyi etmesi, bazı Hristiyanların rüyalarında Hz. Peygamber'i görerek Müslüman olmaları, bazı Hristiyan ka- dınların Müslüman kahramanlarla ev- lenmeleri gibi dinî motifler yanında ta- rihi ve efsanevi unsurlar da çoktur.

18. meclis adını taşıyan ve manzum olan son kısım bir sonsözden ibarettir. Bura- da yazar, dünyanın faniliğinden bahis ile ananevi, dinî, tasavvufi ve ahlâki öğüt- ler verir. Eser, meclislerde okuma gele- neğine uygun olarak yazılmıştır. Nazım ve nesir karışıktır. Olaylar nesirle, duy- gular nazımla ifade edilmiştir. Vezin ve kafiye yer yer bozuktur. Umumiyetle meth ve münacat olan parçaların bir kıs- mı kahramanların ağzından bir kısmı da yazarın dilinden söylenmiştir.

Anadolu'da özel ellerde bazı nüshaları bulunan Dânişmendnâme'nin H. 985 te Hacı Ahmed tarafından istinsah edilmiş eski ve çok iyi bir nüshası Paris Bibliothèque Nationale'dedir (Ancien fons, Nu. 317). M. 1622 de Mehmed b. Kadızâde el Burusevi tarafından eksik olarak kopya edilen Petersburg nüshası, Dorn katologu DLXXVIII numarada kayıtlıdır.

İstanbul'da Millet Kütüphanesi Ali Emiri Bölümü (Tarih Nu. 571) ile Belediye (İnkılâp) Kütüphanesi Muallim Cevdet Bölümü (Nu. K. 441)'nde birer nüshası daha vardır.

Eser üzerinde son ilmi çalışma, Irène Melikof tarafından yapılmış ve *La Geste Melik Dânişmend, Tome I* (Introduction et Traduction, Paris 1960, 460 sf.), *Edition Critique, Tome II* (Paris, 1960) adı ile iki cilt halinde yayımlanmıştır.

Dânişverân- nâdiredân, bk. Güldeste-i ri-yâz-ı irfân

Dâr (A.). Ev, yapı, yer, yurt. Darağacı. Bazı terkipler içinde görülür; *dâr-ı âhi-ret* (öbür dünya), *dâr-ı bekâ* (sonsuz âlem, ahiret), *dâr-ı berzah* (ölümünden kıyamet gününe kadar beklenilecek yer), *dâr-ı dünyâ*, *dâr-ı fenâ*, *dâr-ı ibtilâ* (bu dünya) v.b.

★ *Ed.* Hallâc-ı Mansur'un asılması olayı ile (darağacı) olarak eski edebiyatımızda oldukça yaygın bir mâna kazanmıştır. Bektaşilerde de kullanılan bir tarikat terimidir. Burası meydanın ortasıdır. Tarikata girecekler burada ikrar verir, kabul edilir, tarikatten olan da bir kusur işlediği zaman burada itiraf ederdi. Dolayısı ile *Dârü'l-emân*, *Dârü'l-uşşâk*, *Dâr-ı Mansur* gibi isimler de almıştır. Ayrıca sevgilinin saqları da *dâr* (darağacı) dır. Âşık bu saqlara asılarak can vermek ister. Her iki anlamı ile kullanılmıştır.

*Çünkü ben bunda geldüm, ben anı bun-
da buldum
Mansuram dâra geldüm, uş küll oldum
tozaram
Yunus Emre*

*Zülfünün dârında ber-dâr itmeğe dil
düzdini
Hâkim-i kudret 'izaruna virübdür dest-
hat
Ahmed Paşa*

Dar sesli (dar ünlü, dar vokal, kapalı ünlü, kapalı vokal; Fr. voyelle étroite)/(Dil). Ağız boşluğu darken çıkan sesli. Türkçede *dar* sesliler şunlardır: z, i, u, ü.

Dar ünlü, bk. Dar sesli

Dar vokal, bk. Dar sesli

Dârâ (A.). Farsça Dârâyavahus, Yunanca Dareios, Latince Darius. Eski Pers İmparatorluğu'nda Ahaimenidler (Keyâniyân) sülâlesinin dokuzuncu ve son hükümdarı. Aynı sülâlede bu ismi taşıyan üç hükümdar vardır. İslâm kaynakları bunlardan ikisini tanıtır.

I. Dârâ (MÖ. 521-485) ilk çağ tarihinde seçkin bir yer işgal eder. Yunanlılarla olan savaşları, özellikle Maraton muharebesi meşhurdur. Tebasına karşı büyük bir hoşgörü ile davrandı. Zamanında Yahudiler sürgünden kurtuldu. İmparatorluğun kuruluşuna dair bilgileri üç dilde Behistûn (Bisütun*) dağındaki kayalıklara kitâbe halinde kaydetti. Kendi ağzından yazılan bu kitabeler yüksek bir sorumluluk ve adalet duygusunu aksettirir.

II. Dârâ (MÖ. 423-405) ve III. Dârâ (MÖ. 335-330), I. Dârâ kadar değerli hükümdarlar değillerdi. III. Dârâ Keyâniyân sülâlesinin efsanelere geçen hükümdarıdır. Rivayete göre doğumundan sonra annesi onu bir sandığa koyarak nehre bırakmış, bir çamaşırcı kadın tarafından kurtararak büyütülmüştür. *İskender*'le yaptığı savaş sırasında öldürüldü.

★ *Ed.* Eski edebiyatımızda İran kaynaklı diğer efsanevi şahıslarla beraber Dârâ da kuvvet, kudret ve saltanat remzi olarak kullanılmıştır. İskenderle olan münasebeti dolayısı ile ismi çoğunlukla onunla beraber anılır. Bu gibi beyitlerde gurbete düşmesi ve öldürülmesi söz konusudur. Bu açıdan gönülle benzerlik gösterir.

*Tolaşur zülfüne dil gurbet içinde ne acel
Ki ehl-i dâr eyleye Dârâya diyâr ayrılığ
Ahmed Paşa*

*Can virüb asılırsa bu miskîn selâsilün
Bir kılını memâlik-i Dârâya virmez
Necâtî*

*Cemşid-i kâmrân ki süvâr olsa rahşına
Dârâ tutar rikâbın Hüsrev inan virir
Nefî*

DARAGO, Reşat Nuri. Yazar, müterci (İstanbul 1891-1962). Özel öğrenim gördü. Fransızca, İngilizce, Almanca öğrendi. Dışişleri Bakanlığı'nda, Türk - Yunan Mübadele Komisyonu'nda çalıştı. Bankacılık yaptı. Mülkiye Mektebi (1936-48) DTCE (1942-48) ve Gazi Eğitim Enstitüsü'nde (1945-48) Fransızca öğretmen

Handwritten text at the top of the left column.

Handwritten text at the top of the left column.

Handwritten text in the first paragraph of the left column.

Handwritten text in the second paragraph of the left column.

Handwritten text in the third paragraph of the left column.

Handwritten text in the fourth paragraph of the left column.

Handwritten text in the fifth paragraph of the left column.

Handwritten text in the sixth paragraph of the left column.

Handwritten text in the seventh paragraph of the left column.

Handwritten text in the eighth paragraph of the left column.

Handwritten text in the first paragraph of the right column.

Handwritten text in the second paragraph of the right column.

Handwritten text in the third paragraph of the right column.

Handwritten text in the fourth paragraph of the right column.

Handwritten text in the fifth paragraph of the right column.

Handwritten text in the sixth paragraph of the right column.

Handwritten text in the seventh paragraph of the right column.

Handwritten text in the eighth paragraph of the right column.

Handwritten text in the ninth paragraph of the right column.